Talavera aperta (MILLER, 1971), een nieuwe springspin voor de Belgische fauna (Araneae, Salticidae)

H. VANUYTVEN

Vekestraat 1, 2000 Antwerpen

Samenvatting

Op 16 mei 1993 werd een mannetje van Talavera aperta *gevangen in een oude steengroeve te Namen. Deze zeldzame springspin, gekend van Centraal en Zuid-Europa, is nieuw voor de Belgische spinnenfauna.*

Summary

On May 16th, 1993, a male of Talavera aperta *was discovered in an old quarry at Namur. This rare salticid, known from central and southern Europe, is new to the Belgian spider fauna.*

Résumé

Le 16 mai 1993, un mâle de Talavera aperta *a été capturé dans une carrière à Namur. Cette salticide très rare et connue de l'Europe centrale et meridionale, est nouvelle pour la faune aranéologique de Belgique.*

Inleiding

Tijdens het araneologisch onderzoek van een oude steengroeve nabij het centrum van Namen, werd een klein springspinnetje gevangen dat duidelijk tot geen van de in België reeds gevonden soorten behoorde. Omdat geen van de geconsulteerde Belgische onderzoekers de spin met zekerheid kon determineren, werd het exemplaar naar Professor Proszynski gestuurd. Deze determineerde de spin als *Talavera aperta* (MILLER, 1971).

Bespreking

De gevonden spin betreft een mannetje en meet 2,4 mm. De kleur en tekening lijkt sterk op deze van *Talavera aequipes* (O.P. CAMBRIDGE, 1871), maar T. aperta is donkerder. Het kopborststuk is bruin, het kopgedeelte is zeer donker. Het kopborststuk is tevens bezet met witte haren, ondermeer rond de ogen. Het achterlijf is donker met lichtere vlekjes, met dezelfde tekening als donkere exemplaren van *T. aequipes*. De poten zijn donker geringd.

De spin werd gevangen op 16/V/1993 tijdens een eerste bezoek aan een verlaten steengroeve in Namen. Deze vrij kleine steengroeve bevindt zich aan de noordzijde van de stad, op korte afstand van het station. Het gebied is voor een deel als parkgebied in beheer. Er werden allerlei struiken aangeplant en een voetbalpleintje werd aangelegd. Een belangrijk gedeelte van het gebied bevindt zich echter nog in 'natuurlijke' staat met spontane plantengroei en verschillende open plaatsen met zeer lage begroeiing van warmteminnende soorten. Het gebied bestaat uit verschillende étages, het bovenste deel gaat over in akkerland.

Tussen 16/V/1993 en 25/VI/1995 werd het gebied reeds tienmaal bezocht maar er werden geen andere exemplaren gevonden. Proszynski vermeld in 'Spinnen Mitteleuropas' (HEIMER & NENTWIG, 1991) als verspreidingsgebied zuidelijk Tsjechoslowakije en Zuid-Europa. De soort werd maar zeer zelden gevonden.

Het genus *Talavera* PECKHAMS & PECKHAMS (1909) werd door Logunov herbeschreven (LOGUNOV, 1992). Tot vóór deze studie werd het genus enkel vertegenwoordigd door *T. minuta* (BANKS, 1895). Logunov voegt daar vijf soorten bij, waaronder *T. aequipes*, een soort die ook in België gevonden werd en voorheen onder het genus *Euophrys* geplaatst werd. Hij vermeldt ook *Euophrys aperta* maar merkt op dat deze soort gereviseerd dient te worden. Om die reden plaatste hij ze niet onder *Talavera*.

Dankwoord

Ik ben dank verschuldigd aan Prof. J. Proszynski, Dr. R. Bosmans, M. Janssen en Dr. K. Thaler voor de hulp bij de determinatie van deze spin.

Referenties

HEIMER, S. & NENTWIG, W. (1991). Spinnen Mitteleuropas. Verlag Paul Parey. Berlin und Hamburg. 543 pp.

LOGUNOV, D.V. (1992). Definition of the spider genus *Talavera* (Araneae, Salticidae), with a description of a new species. Entomologie, 62: 75-82.

MILLER, F. (1971). Rad Pavouci - Araneida. Klic Zvirteny CSSR 4:51-306. Cesk. Akad. Ued, Praha.

Een geval van gynandromorfie en intersexualiteit bij *Oedothorax fuscus* (Araneae, Linyphiidae)

H. VANUYTVEN

Vekestraat 1, 2000 Antwerpen

Samenvatting

De auteur signaleert een zeldzaam geval van gynandromorfie en intersexualiteit bij Oedothorax fuscus *te Wijnegem.*

Summary

The author describes a rare case of gynandry and intersexuality of Oedothorax fuscus *at Wijnegem.*

Résumé

L'auteur décrit un cas rare de gynandromorphie et intersexualité chez Oedothorax fuscus *capturé à Wijnegem.*

Inleiding

Tijdens een onderzoek met bodemvallen in een grasland in Wijnegem Park, werd een exemplaar van *Oedothorax fuscus* (BLACKWALL, 1834) gevangen dat zowel mannelijke als vrouwelijke kenmerken vertoont. Spinnen met zulke misvorming zijn nog maar zelden waargenomen en beschreven in de literatuur. ROBERTS en PARKER (1973) bepreken enkele gevallen en geven een duidelijke beschrijving van gynandromorfie en intersexualiteit bij spinnen. In België werden enkel door BAERT (1975) en JANSSEN (1987) zulke gevallen beschreven.

Men spreekt van gynandromorfie wanneer bepaalde delen van de spin de kenmerken vertonen van een mannetje en andere deze van een vrouwtje. Als de delen echter onvolkomen ontwikkeld zijn, noemt men dit intersexualiteit. Beide kunnen tesamen voorkomen.

Bespreking

De spin werd gevangen op 15 april 1989 in de zogenaamde 'Oude Kapvlakte'. Tot 1985 was dit terrein een populierenbestand, vanaf 1987 wordt het tweemaal per jaar gemaaid om het om te zetten naar een grasland. Gedurende de totale onderzoeksperiode, lopende van 27 december 1988 tot 12 november 1989, werden in totaal 292 mannetjes en 86 wijfjes van *Oedothorax fuscus* met behulp van bodemvallen gevangen.

Het exemplaar vertoont voornamelijk mannelijke kenmerken. De grootte is gelijk aan die van normale mannetjes, het abdomen heeft ook geen dorsale witte middenstreep die kenmerkend is voor de vrouwtjes. Het enige

vrouwelijke kenmerk is de epigyne. Deze is enkel langs de linkerzijde gevormd. De donkere lijn die het centrale deel van de epigyne omrandt, buigt naar het midden toe, in tegenstelling tot normaal gevormde wijfjes. De vulva is duidelijk door de huid waar te nemen. De rechtse palp lijkt volledig gevormd zoals bij een normaal mannetje, maar is door de inwerking van de formadehyde-oplossing van de bodemval, sterk uitgezet. Hierdoor is het moeilijk na te gaan of de tarsus van de palp volledig ontwikkeld is. De linkse palp is in zeer beperkte mate ontwikkeld. De tibia is even dun als de femur maar heeft wel de normaal gevormde apofyse. De tarsus heeft ongeveer tweemaal de dikte van de tibia maar heeft verder geen kenmerken van een mannelijke palp. Zulke misvorming kan ook voorkomen door een vroegere verwonding van de palp, waarna bij een nieuwe vervelling geen volledig gevormde palp meer ontwikkeld werd. Of het hier zo'n geval betreft kan niet nagegaan worden, maar lijkt me onwaarschijnlijk.

De spin vertoont dus eigenschappen van zowel gynandromorfie als intersexualiteit, ze heeft zowel normaal gevormde geslachts-kenmerkende delen als onvolledig ontwikkelde.

Referenties

BAERT, L. (1975). Four gynandromorph and intersexual linyphiid spiders from Belgium. Biol. Jb. Dodonaea, 43: 58-62.

JANSSEN, M. (1987). Een geval van gynandromorfie bij spinnen: *Peponocranium ludicrum* (O. P.-Cambridge) (Arachnida, Araneae, Erigonidae). Natuurhistorisch Maandblad, 76 (6/7): 118-119.

ROBERTS, M.J. & PARKER, J.R. (1973). Gynandry and intersexuality in spiders. Bull. Br. arachnol. Soc., 2 (9): 177-183.

Compilatielijst van de literatuur over de Belgische Spinnen niet opgenomen in "The Spiders of Great Britain and Ireland" van Roberts (1985, 1987)

A. VAN DE WALLE & L. BAERT

Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel

Samenvatting

Om het opzoeken van tekeningen te vergemakkelijken van spinnesoorten die in België werden gevonden maar niet in het determineerwerk van Roberts (1985, 1987) zijn te vinden, wordt door de auteurs een compilatielijst gegeven met referenties van figuren.

Résumé

Pour faciliter l'identification de certaines espèces d'araignées belges qui ne figurent pas dans le travail de Roberts (1985, 1987), les auteurs donnent une liste de compilation comprenant des références dans lesquelles des illustrations de ces espèces peuvent être trouvées.

Summary

In order to simplify the identification of certain Belgian spider species which are not included in the work of Roberts (1985, 1987), the authours present a compilation list of references which contain illustrations of these species.

Inleiding

De eerste catalogus over de Belgische spinnen werd gepubliceerd in 1878-1879 door L. Becker. Deze catalogus gaf reeds een eerste inzicht in de Belgische araneologische fauna. Sinds 1954, met J. Kekenbosch, en na de oprichting in 1976 van de werkgroep 'ARABEL' (Arachnologica Belgica) nam het araneologisch onderzoek op Belgisch grondgebied gestaag toe.

Iedereen die zich met determinatie van ongewervelden bezig houdt, weet dat goede tekeningen onontbeerlijk zijn; er bestaat echter geen specifiek determinatiewerk voor onze inheemse spinnen. Wel is het zo dat alle Belgische soorten ook voorkomen in de ons omringende landen, zodat dikwijls kan teruggegrepen worden naar die buitenlandse werken om Belgische spinnen te determineren.

Als basislijst van de huidige Belgische soortenlijst, baseerden we ons op BOSMANS & MAELFAIT (1986), aangevuld met BAERT (1994) en JANSSEN (1994).

Voor de meest recente naamgeving deden we beroep op PLATNICK (1993): Advances in Spider Taxonomy 1988-1991, with Synonymies and Transfers 1940-1980.

Het recentste basiswerk om onze inheemse spinnen te determineren is ROBERTS (1985): The Spiders of Great Britain and Ireland. Niet minder

dan 556 soorten die in België voorkomen staan in dit werk vermeld. Bleven nog 122 andere soorten over waarvoor de literatuur moest worden nagekeken op bruikbare tekeningen.

Die 122 soorten worden hier in navolgende lijst behandeld. Een tweede belangrijk werk dat we raadpleegden, is HEIMER & NENTWIG (1991): Spinnen Mitteleuropas ; 109 van de resterende 122 worden in dit werk als soort opgenomen. Gemakkelijkheidshalve werden in navolgende lijst deze 109 soorten met een asterisk (*) voor de naam gemerkt, en werd de referentie zelf niet meer overgenomen, dit om de tekst niet nodeloos langer te maken. Aanvullend werden voor deze 109 soorten nog andere referenties nagekeken en zonodig opgenomen.

Bleven nog 13 Belgische soorten, die niet direct in de gangbare determinatiewerken te vinden waren. Daarvoor werd de gekende literatuur bekeken om artikels en vooral bruikbare tekeningen op te sporen. Daarnaast werd ook gezocht naar aanvullende referenties die bruikbaar werden geacht voor alle 122 soorten die niet voorkomen in ROBERTS (1985, 1987).

De soorten werden alfabetisch gerangschikt om het opzoeken te vergemakkelijken. Bij elke soort vermelden we auteur, jaar van verschijnen, tijdschrift, pagina('s) en figuren.

Dankwoord

We danken in de eerste plaats de heer M. Ransy en de heer J. Kekenbosch die bereidwillig hun jarenlange ervaring en kennis ten dienste stelden. Verder houden we eraan mevrouw. M. Peeters, de heer P. De Greve en het personeel van de bibliotheek van het K.B.I.N., met name L. Van Overloop en N. Moortgat, te danken voor de praktische hulp bij het tot stand brengen van deze compilatie.

Tenslotte danken we ook de heer R. Bosmans voor het aanbrengen van enkele nuttige suggesties.

Referenties

ROBERTS, M. J. (1985, 1987). Spiders of Great Britain & Ireland. 3 vol. E.J. Brill, Leiden (Ed.).

BOSMANS, R. & MAELFAIT, J.-P. (1986). Herziene soortenlijst van de Belgische Spinnen. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 3: 9-29.

HEIMER, S. & NENTWIG, W. (1991). Spinnen Mitteleuropas. Verlag Paul Parey, Berlin & Hamburg: 1-543.

PLATNICK, N.I. (1993). Advances in Spider Taxonomy 1988-1991 with Synonymies and Transfers 1940-1980. P. Merrett (Ed.), British Arachnological Society: 1-846.

BAERT, L. (1994). Aanvulling bij de soortenlijst van de spinnen van België van Bosmans & Maelfait (1986). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 9(2): 40-43.

JANSSEN, M. (1994). Vier nieuwe spinnesoorten voor de Belgische fauna. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 9(3) 82-83.

Compilatielijst Literatuur Belgische Spinnen

namen, gemerkt met een asterisk (*) worden als soort beschreven in HEIMER & NENTWIG (1991).

***Aculepeira ceropegia (Walckenaer, 1802)** ARANEIDAE
Locket & Millidge (1951): British spiders p.138 (p.137), fig.91.

***Aelurillus festivus (C.L. Koch, 1834) (= Phlegra)** - SALTICIDAE
Harm (1977): Senckenbergiana biol. 58(1/2) p.70, fig.10-12
Prozynski (1982): Annal. Hist.-Nat. Mus. Nat. Hung. 74, p.274, figs 1,3,7,9

***Agelena gracilens C.L. Koch, 1841** - AGELENIDAE
Dahl (1931): Die Tierwelt Deutschlands 23, p.16, figs 21-23

Agraecina lineata (Simon, 1878) - LIOCRANIDAE
Janssen (1994): Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 9(3), pp.82-83
Grimm (1986): Abhand. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 27, p.15, abb.18 (p.16)

***Agroeca dentigera Kulczynski, 1913** - LIOCRANIDAE
Sterghiu (1985): Fauna Rep. Soc. Rom. V(4), p.139, fig.41 (p.140)

Alopecosa barbipes (Sundevall, 1832) - LYCOSIDAE
Locket & Millidge (1951): British Spiders p.276, fig.133(C,F)

***Alopecosa cursor (Hahn, 1831)** - LYCOSIDAE
Fuhn & Niculescu-Burlacu (1971): Fauna Rep. Soc. Rom. V(3), p.150, fig.70

***Alopecosa inquilina (Clerck, 1757)** - LYCOSIDAE
Fuhn & Niculescu-Burlacu (1971): Fauna Rep. Soc. Rom. V(3), p.154, fig.73 (p.155)

***Alopecosa striatipes (C.L. Koch, 1839)** - LYCOSIDAE
Fuhn & Niculescu-Burlacu (1971): Fauna Rep. Soc. Rom. V(3), p.164, fig.80 (p.166)

***Alopecosa trabalis (Clerck, 1757)** - LYCOSIDAE
Fuhn & Niculescu-Burlacu (1971): Fauna Rep. Soc. Rom. V(3), p.170, fig.83 (p.171)

***Amaurobius claustrarius (Hahn, 1831)** - AMAUROBIIDAE
Simon (1914): Les Arachnides de France 6(1), p.37, fig.67; p.38, fig.73
Pesarini (1990): Atti Soc. Ital. Sci. Nat. Mus. Stor. Nat. Milano 131(17), p.264, fig.1; p.268, fig.5

***Amaurobius erberi (Keyserling, 1863)** - AMAUROBIIDAE
Pesarini (1990): Atti Soc. Ital. Sci. Nat. Mus. Stor. Nat. Milano 131, p.268, fig.6; p.265, fig.3

***Araniella proxima (Kulczynski, 1885)** - ARANEIDAE
Ransy (1987): Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 4, p.26, fig.8,11
Blanke (1981): Zool. Scripta 11(4), p.294, figs.10-11

***Arctosa figurata (Simon, 1876)** - LYCOSIDAE
Fuhn & Niculescu-Burlacu (1971): Fauna Rep. Soc. Rom. V(3), p.179, fig.88 (p.180)
Jocqué (1977): Biol. Jb.. Dodonaea 45, p.144, figs 2-3

***Arctosa (Tricca) lutetiana (Simon, 1876)** - LYCOSIDAE
Fuhn & Niculescu-Burlacu (1971): Fauna Rep. Soc. Rom. V(3), p.220, fig.108

Attulus helveolus (Simon, 1871) - SALTICIDAE
Tullgren(1944): Svensk Spindelfauna 3, p.23, fig.18, pl.1, figs.20-21
Bösenberg (1902): Zoologica 14(41), p.431, fig.633
Harm (1973): Senckenbergiana biol. 54(4/6), p. 392, figs 11, 51, 55-56, 63, 69-70

Bathyphantes vittiger Simon, 1884 - LINYPHIIDAE
Simon (1884): Les Arachnides de France 5(2), p.350, figs 124,125

***Bolyphantes crucifer (Menge, 1866) (= Bathyphantes)** - LINYPHIIDAE
Menge (1866): Preussische Spinnen p.115, fig.41
Dahl (1956): Die Tierwelt Deutschlands 44, p.159, figs 268-272

Carniella brignolii Thaler & Steinberger, 1988 - THERIDIIDAE
Thaler & Steinberger (1988): Rev. Suisse Zool. 95, p.997-1004, figs 11-15

***Centromerus leruthi Fage, 1933** - LINYPHIIDAE
Fage (1933): Bull. Soc. Ent. Fr. 38(4), p.55
Wunderlich (1972): Senckenbergiana biol. 53, p.292, figs 1-7

***Centromerus pabulator (O.P.-Cambridge, 1875)** - LINYPHIIDAE
Wiehle (1956): Die Tierwelt Deutschlands 44, p.63, figs 100-104

***Cheiracanthium montanum L. Koch, 1878** - CLUBIONIDAE
Dahl (1937): Die Tierwelt Deutschlands 33, p.74, figs 50-51
Sterghiu (1985): Fauna Rep. Soc. Rom. V(4), p.116, fig.35 (p.118)

***Cheiracanthium punctorium (Villers, 1789)** - CLUBIONIDAE
Dahl (1937): Die Tierwelt Deutschlands 33, p.75, figs 54-55

***Cineta gradata (Simon, 1881)** - LINYPHIIDAE
Wiehle (1960): Die Tierwelt Deutschlands 47, figs 634-642, pp. 349-354

***Clubiona frutetorum L. Koch, 1866** CLUBIONIDAE
Wiehle (1965): Senckenbergiana biol. 46(6), p.482, figs 52-55

***Clubiona germanica Thorell, 1870** - CLUBIONIDAE
Wiehle (1965): Senckenbergiana biol. 46(6), p.489, figs 74-78

***Coelotes inermis (L. Koch, 1855)** - AMAUROBIIDAE
Dahl (1931): Die Tierwelt Deutschlands 23, p.26-27, figs 42-43
Deltshev (1990): Bulg. Acad. Sc. 40, p.34, figs 1-4

***Comaroma simoni Bertkau, 1889** - ANAPIDAE
Berthold (1990): Abh. Naturwiss. Ver. Hamburg (31-32), p.185, figs 7-8; figs 12-17 (p.190-195)

***Coriarachne depressa (C.L. Koch, 1837)** - THOMISIDAE
Tullgren(1944): Svensk Spindelfauna 3, pl. VIII, figs 127-129

***Cyclosa oculata (Walckenaer, 1802)** - ARANEIDAE
Wiehle (1931): Die Tierwelt Deutschlands 23(fam.27), p.21, figs 23-24

***Dendryphantes nidicolens (Walckenaer, 1802)** - SALTICIDAE
Proszynski (1976): Wyzsza szkola peadgosczna w siedlachi rozprawy 6, figs 336-341

***Dendryphantes rudis (Sundevall, 1833)** - SALTICIDAE
Kekenbosch (1961): Bull. Inst. R. Sc. Nat. Belg. 37(43), planche I, fig.5
Proszynski (1976): Wyzsza szkola peadgoczna w siedlachi rozprawy 6, p.22, figs 28, 60

***Dictyna civica (Lucas, 1850)** - DYCTINIDAE
Wiehle (1953): Die Tierwelt Deutschlands 42, p.94, figs 207-210

***Diplocephalus caecus Denis, 1952** - LINYPHIIDAE
Denis (1952): Bull. Inst. R. Sc. Nat. Belg. 28(12), p.1-5, figs 42-47

***Diplocephalus lusiscus (Simon, 1872) (= Plaesiocraerus lusiscus(S.)** - LINYPHIIDAE
Wiehle (1963): Zool. Jahrbücher Syst. 90, p.240-245, abb.24-33
Simon (1872): Les Arachnides de France 5(3), p.759, figs 653-656

***Drassodes hypocrita (Simon, 1878)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p.114, figs120, 126-127

***Drassyllus pumilus (C.L. Koch, 1839)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26 p.271, figs 313, 323-324

***Erigonoplus globipes (L. Koch, 1872)** - LINYPHIIDAE
Wiehle (1960): Die Tierwelt Deutschlands 47, p.476-481, figs 877-880 & 885-887
Millidge (1975): Bull. Br. arachnol. Soc. 3(4), p. 96, 97, 100; figs 3, 10, 17, 29, 34

***Erigonoplus justus (O.P.-Cambridge, 1875) (= Achartauchenius)** -LINYPHIIDAE
Denis. (1965): Bull. Inst. R. Sc. Nat. Belg. XLI(14), p. 3-4, figs 1-10
Millidge (1975): Bull. Br. arachnol. Soc 3(4), p. 95-100; figs 6, 13, 20, 32

***Euryopis laeta (Westring, 1862)** - THERIDIIDAE
Dahl (1937): Die Tierwelt Deutschlands 33, p.135, figs 27-30

***Evarcha laetabunda (C.L. Koch, 1846)** - SALTICIDAE
Proszynski (1982): Annales Hist.-Nat. Mus. Nat. Hung. 74, pp.280-281, p.388 figs 23-27

***Frontinellina frutetorum (C.L. Koch, 1834)** - LINYPHIIDAE
Palmgren (1975): Fauna Fennica 28, p.86 , figs20 (tek. 20-23)
Van Helsdingen (1969): Zool. Verhandl. Leiden 105, p.285, figs 395-401

***Gnaphosa lucifera (Walckenaer, 1802)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p.60, figs 60-61
Noordam (1992): Gnaphosidae (Araneae) of the Netherlands, drawings, some notes, and some thoughts about ant-mimicry p. 14

***Gnaphosa nigerrima L. Koch, 1877** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p.77, figs 50, 52-53

***Gnaphosa opaca Herman, 1879** - GNAPHOSIDAE
Janssen (1994): Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 9(3): 82-83
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p. 78-79, figs 64-65

***Hahnia ononidum Simon, 1875** - HAHNIIDAE
Harm (1966): Senckenbergiana biol. 47(5), p.362, figs 46-50

***Haplodrassus kulczynskii Lohmander, 1942** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandlungen Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26 p.141, figs 152, 162-163

***Hasarius adansoni (Audouin, 1826)** - SALTICIDAE
Locket & Millidge (1975): British Spiders p.242, fig.115 (A,C)
Zabka (1985): Annales Zool. Polsk. Acad. Nauk. Inst. Zool 39(11), p.299-301, figs199-207

***Heliophanus aeneus (Hahn, 1831)** - SALTICIDAE
Tikuni (1955): Acta Arach. Tokyo 14, p.38, fig.5

***Heliophanus damfpi Schenkel, 1923** - SALTICIDAE
Wesolowska & Marusik (1990): Korean Arachnology p.92, figs 11-15

***Heliophanus dubius C.L. Koch, 1835** - SALTICIDAE
Palmgren (1994): Acta Zool. Fennica 36, p.15, fig.12
Tullgren (1944): Svensk Spindelfauna 3, pl. V, figs 99-100

***Heliophanus tribulosus Simon, 1868** - SALTICIDAE
Wesolowska (1986): Annales Zool. 40(1), p.124, figs 492-502

Heriaeus hirtus (Latreille, 1819) - THOMISIDAE
Loerbroks (1983): Verh. Naturw. Ver. Hamburg (NF), p.103, figs 15, 25-28, 96
Simon (1932): Les Arachnides de France 6(4), p.795, figs 1168-1169
Bösenberg (1901): Zoologica 14, p. 368, T.34, fig.542
Chyser & Kulczynski (1891): Araneae Hung. I, p.85, tab. III, fig.16

***Histopona torpida (C.L. Koch, 1834)** - AGELENIDAE
Dahl (1931): Die Tierwelt Deutschlands 23, p.19, figs 30-31

***Hylyphantes nigritus (Simon, 1881)** - LINYPHIIDAE
Dahl (1956): Die Tierwelt Deutschlands 44, p.30, figs 41-45

***Lepthyphantes angulipalpis (Westring, 1851)** - LINYPHIIDAE
Wiehle (1956): Die Tierwelt Deutschlands 44, p.211, figs 352-355

***Lepthyphantes lepthyphantiformis (Strand, 1907) (= pisai Mil.)** -LINYPHIIDAE
Thaler, K. (1972): Arch. Sc. Genève 25(3), p.303 , figs 54-65

***Lepthyphantes mughi (Fickert, 1875)** - LINYPHIIDAE
Wiehle (1956): Die Tierwelt Deutschlands 44, p.181, figs 303-308

***Lepthyphantes simoni Kulczynski 1894** - LINYPHIIDAE
Wunderlich (1985): Senckenbergiana biol. 66(1-3), p.115-118, figs 1-8

***Leptorchestes berolinensis (C.L. Koch, 1846)** - SALTICIDAE
Wiehle (1967): Senckenbergiana biol. 48(1), p. 22, figs 91-98
Flancewska (1981): Ann. Zool. 36(10), p.187, fig. 65 (p.212)

***Neriene emphana Walckenaer, 1841** - LINYPHIIDAE
Palmgren (1975): Fauna Fennica 28, p.79, figs 1-4
Van Helsdingen (1969): Zool. Verhand. Leiden 105, p.210, figs 294-304

***Neriene hammeni Van Helsdingen, 1963** - LINYPHIIDAE
Van Helsdingen (1963): Kon. Ned. Akad. Wetens. Amsterdam serie C(2), p.155, fig.6
Van Helsdingen (1969): Zool. Verhand. Leiden 105, p.124, figs 142 - 154

***Neriene radiata (Walckenaer, 1841)** (= N. marginata C.L. Koch, 1834) - LINYPHIIDAE
Van Helsdingen (1969): Zool. Verhand. Leiden 105, p.230, figs 315 -324
Palmgren (1975): Fauna Fennica 28, p.79, figs 16-19

***Linyphia tenuipalpis Simon, 1884** - LINYPHIIDAE
Kulczynski (1913): Collected papers on Spiders III(46), p.30, figs 6-7
Palmgren (1975): Fauna Fennica 28, p.78, figs 5-8
Van Helsdingen (1969): Zool. Verhand. Leiden 105, p.48, figs 46 -49

***Maro lehtineni Saaristo, 1971** - LINYPHIIDAE
Palmgren (1975): Fauna Fennica 28, p.32, fig.18:7.9
Saaristo (1971): Ann. zool. Fennici 8(4), p.463, figs 40-47

***Marpissa pomatia (Walckenaer, 1802)** - SALTICIDAE
Locket & Millidge (1975): British Spiders p.216, fig.107 (A,E)

***Micaria dives (Lucas, 1846)** - GNAPHOSIDAE
Thaler (1981): Veröff. Mus. Ferdinand. Innsbr. p.113, figs17-22
Noordam (1192): Gnaphosidae (Araneae) of the Netherlands, Drawings, Some notes, and some thoughts about ant-mimicry p.16
Wunderlich (1979): Zool. Beitr. NF 25, figs 1, 34, 58

***Micaria formicaria (Sundevall, 1832)** - GNAPHOSIDAE
Menge (1872): Schrift. Nat. Ges. Danzig (N.F.) 3, p.323, fig.185
Noordam (1992): Gnaphosidae (Araneae) of the Netherlands Drawings, Some notes, and some thoughts about ant-mimicry p.15
Wunderlich (1979): Zool. Beitr. NF 25, p. 266, figs 4,23,45

***Micaria fulgens (Walckenaer, 1802)** - GNAPHOSIDAE
Menge (1872): Schrift. Nat. Ges. Danzig (N.F.) 3, p.321, fig.184
Noordam (1992): Gnaphosidae (Araneae) of the Netherlands Drawings, Some notes, and some thoughts about ant-mimicry p.15
Wunderlich (1979): Zool. Beitr. NF 25, figs 19, 41

***Micaria guttulata (C.L. Koch, 1839)** - GNAPHOSIDAE
Reimoser (1937): Die Tierwelt Deutschlands 33, p.91, figs 87, 93
Wunderlich (1979): Zool. Beitr. NF 25, p. 273, figs 27, 49

***Minicia marginella (Wider, 1834)** -LINYPHIIDAE
Wiehle (1960): Die Tierwelt Deutschlands 47, p.28, figs 27-35

***Misumenops tricuspidatus (Fabricius, 1775)** - THOMISIDAE
Ono (1988): A revisional Study of the Spider Family Thomisidae (Arach., Araneae) of Japan. Nat. Sc. Museum Tokyo p.162, figs 169-174

***Nematogmus sanguinolentus (Walckenaer, 1841)** - LINYPHIIDAE
Wiehle (1960): Die Tierwelt Deutschlands 47, p.391, figs 712-721

***Neon rayi (Simon, 1875)** - SALTICIDAE
Wiehle (1967): Senckenbergiana biol. 48(1), p.28, figs 126-129

***Oecobius annulipes Lucas, 1846** - OECOBIIDAE
Shear (1970): Bull. Mus. Comp. Zool. 140(4), p.153, figs 29-30, 50-51

***Oxyopes lineatus Latreille, 1806** - OXYOPIDAE
Weiss (1989): Reichenbachia 27(1), p.2-3, figs 1-4, 9-13

***Oxyopes ramosus (Panzer, 1804)** - OXYOPIDAE
Holm (1947): Svensk Spindelfauna 3 (fam. 8-10), p.4, pl.I, figs 1-2
Bösenberg (1903): Zoologica 14, Die Spinnen Deutschlands p.450, fig.659 (A,B,C)

***Ozyptila rauda Simon, 1875** - THOMISIDAE
Tullgren (1944): Svensk Spindelfauna 3, pl. VIII, figs 136, 137; pl. IX, fig. 138
Hippa, Koponen & Oksala (1986): Ann. Zool. Fennici 23, p.321, figs 1-2

Pardosa alacris (C.L. Koch, 1833) (= P. pseudolugubris) - LYCOSIDAE
Wunderlich (1984): Neue Ent. Zeit. 10, p.1, figs 1-15

***Pardosa bifasciata (C.L. Koch, 1834)** - LYCOSIDAE
Fuhn & Niculescu-Burlacu (1971): Fauna Rep. Soc. Rom. V(3), p.84, fig.33

***Pardosa oreophila Simon 1937** - LYCOSIDAE
Wunderlich (1984): Verh. Naturw. Ver. Hamburg NF, p.426-427, figs 1-13

***Pardosa purbeckensis F.O.P.-Cambridge, 1895** - LYCOSIDAE
Tongiorgi (1966): Bull. Mus. Comp. Zool. 134(9), p.340, figs 14, 15 & 25

***Pardosa sphagnicola (Dahl, 1908)** - LYCOSIDAE
Holm & Kronestedt (1970): Acta Entom. K. Bohem. 67(6), p.408, fig. 6, 11; pl. II, figs 5,6,13; pl IV figs 5-7
Dahl (1908): Nova Acta Acad. Caes. Leop.-Carol. Germ. Nat. Curios. 88, p.381, fig.77

***Philodromus poecilus (Thorell, 1872)** - PHILODROMIDAE
Tullgren (1944): Svensk Spindelfauna 3, pl. XV figs 203-205
Bösenberg (1902): Zoologica 14(2-4), p.386, t.31, fig.484

***Pirata knorri (Scopoli, 1763)** - LYCOSIDAE
Fuhn & Niculescu-Burlacu (1971): Fauna Rep. Soc. Rom. V(3), p.209, fig.101

***Pirata tenuitarsis Simon, 1876** - LYCOSIDAE
Michelucci & Tongiorgi (1975): Bull. Br. arachnol. Soc. 3(6), p.155, figs 1-3, 6-13
Jocqué (1977): Biol. Jb. Dodonaea 45, p.146 figs 4-6

***Poecilochroa conspicua (L. Koch, 1866)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p.164, figs 190-192
Noordam (1992): Gnaphosidae (Araneae) of the Netherlands fig.13

***Poecilochroa variana (C.L. Koch, 1839)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandlungen Natuw. Ver. Hamburg NF 26, p.167, figs 193-198

***Porrhomma myops Simon, 1884** - LINYPHIIDAE
Segers (1988): Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 8, p.43, fig.2

***Pseudicius encarpatus (Walckenaer, 1802)** - SALTICIDAE
Tullgren (1944): Svensk Spindelfauna 3, pl. IV, figs 74-76
Fuhn (1984): Trav. Mus. Hist. nat. "Grigore Antipa" 25, p.51, fig.1

***Pseudocarorita thaleri (Saaristo, 1971)** - LINYPHIIDAE
Saaristo (1971): Ann. zool. Fennici 8(4), p.478, figs 58-61

***Robertus grasshoffi Wunderlich, 1973** - THERIDIIDAE
Wunderlich (1973): Senckenbergiana biol. 54(4/6), p.408, figs 10-18

***Scotophaeus scutulatus (L. Koch, 1866)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p.179, figs 210-212

***Silometopus bonessi Casemir, 1970** - LINYPHIIDAE
Casemir (1970): Dechenia 122(2), p.208, figs 1-6

***Singa nitidula C.L. Koch, 1844** - ARANEIDAE
Tullgren (1952): Entom. Tidskr. 73(3-4), p.163, fig. 7
Palmgren (1974): Fauna Fennica 24, p.10, fig.3 (d,e,f,g)

***Steatoda triangulosa (Walckenaer, 1802)** - THERIDIIDAE
Levy & Amitai (1982): Zool. Scripta 11, p.19, figs 18-25

***Synageles hilarulus (C.L. Koch, 1846)** - SALTICIDAE
Wiehle (1967): Senckenbergiana biol. 48(1), p.23, figs 109-112

***Synema globosum (Fabricius, 1775)** - THOMISIDAE
Ono (1988): A Revisional Study of the spider Family Thomisidae (Arachn., Araenae) of Japan. Nat. Sc. Mus. Tokyo p.146, figs 148-158

***Tapinocyba biscissa (O.P.-Cambridge, 1872)** - LINYPHIIDAE
Dahl (1960): Die Tierwelt Deutschlands 47, p.523, figs 969-973

***Tegenaria ferruginea (Panzer, 1804)** - AGELENIDAE
Dahl (1931): Die Tierwelt Deutschlands 23 p.38, figs 63-64

***Tegenaria pagana C.L. Koch, 1841** - AGELENIDAE
Locket & Millidge (1951): British Spiders II, p.15 , fig. 12 (C,D)
Heimer & Müller (1988): Bull. Br. arachnol. Soc. 7(7), p.211, figs 6-9

***Tetragnatha dearmata Thorell, 1873** - TETRAGNATHIDAE
Tullgren (1947): Entom. Tidskr. 68(3-4), p.139, figs 32-49, 142, 146
Wiehle (1963): Die Tierwelt Deutschlands 49, p.70-71, figs 65-74

***Tetragnatha reimoseri (Rosca, 1939)** (=T. kaestneri) - TETRAGNATHIDAE
Janssen (1994): Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. (1994), 9(3): 82-83
Wiehle (1963): Die Tierwelt Deutschlands 49 p.55 -61, figs 91 -98

Textrix caudata L. Koch, 1872 - AGELENIDAE
De Blauwe (1980): Bull. Inst. R. Sc. Nat. Belg. 52(1), p.14, figs 13-17
Simon (1937): Arachn. de France 6(5), p.1016, figs 1578-1579

***Thanatus arenarius Thorell, 1872** - PHILODROMIDAE
Tullgren (1944): Svensk Spindelfauna 3, pl. XVII, figs 234-235
Bösenberg (1902): Zoologica 14(2-4), p.337, T. 32, fig.501

***Theonina cornix (Simon, 1881)** - LINYPHIIDAE
Dahl (1956): Die Tierwelt Deutschlands 44, p.131, figs 223-227

Theridion hannoniae Denis, 1944 - THERIDIIDAE
Bosmans et al. (1994): Bull. Br. arachnol. Soc 9(7), p. 238- 239, figs 16-22

Theridion hemerobium Simon, 1914 - THERIDIIDAE
Janssen (1990): Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 5(2), p.16
Levi (1957): Bull. Am. Mus. Nat. Hist. 112, p.51, figs 164-167, 171-172,174
Bosmans et al. (1994): Bull. Br. arachnol.. Soc. 9(7), p. 236, figs 1-5

Theridium uhligi Martin, 1975 - THERIDIIDAE
Martin (1974): Dtsch. Ent. Zeit. N.F. 22, p.113, fig.1
Jocqué (1977): Rev. Arachn. 1(2), p. 62, figs 1-3

***Titanoeca obscura (Walckenaer, 1802)** - TITANOECIDAE
Wiehle (1953): Die Tierwelt Deutschlands 42, p.144, figs 297-302

***Tmarus piger (Walckenaer, 1802)** - THOMISIDAE
Bösenberg (1903): Zoologica 14, p.370, fig. XXXIV n° 545

***Troxochrus nasutus Schenkel, 1925** - LINYPHIIDAE
Janssen (1994): Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 9(3),p.82-83
Wiehle (1963): Zool. Jahrbücher Systematik 90, p.231-235, abb. 5-15

Uloborus plumipes Lucas, 1846 - ULOBORIDAE
Berland & Millot (1939): Ann. Soc. Ent. Fr. 108, p.153, fig. 6

Xysticus ferrugineus Menge, 1876 - THOMISIDAE
Hidalgo (1983): Actas congr. Ibérico Ent. p.367, fig.1
Simon (1932): Les Arachnides de France 6(4), p.815, figs 1214-1242
Chyser & Kulczynski (1891): Araneae Hung. I, p.93, tab. III, fig.22

***Xysticus kempelini Thorell, 1872** - THOMISIDAE
Bosmans & Janssen (1982): Bull. Annls Soc. r. belge Ent. 118, p.282, fig.1

***Xysticus lineatus (Westring, 1951)** - THOMISIDAE
Tullgren (1944): Svensk Spindelfauna 3, p.XIII, fig.187-189

***Xysticus striatipes L. Koch, 1870** - THOMISIDAE
Chyser & Kulczynski (1891): Araneae Hungariae, I, Tab.III, fig. 28
Bösenberg (1902): Zoologica 14(2-4), p.342, T. 32, fig.504

***Zelotes aeneus (Simon, 1878)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abh. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p.233, figs 280, 310-311

***Zelotes erebeus (Thorell, 1871)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abh. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26 p.248, figs 275, 290-291

***Zelotes pseudoclivicola Grimm, 1982** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p.252, figs 283, 197-298

***Zelotes villicus (Thorell, 1875)** - GNAPHOSIDAE
Grimm (1985): Abhandl. Naturw. Ver. Hamburg (NF) 26, p.278, figs 314, 329-330

***Zodarion rubidum (Simon, 1914)** - ZODARIIDAE
Thaler & Noflatscher (1989): Veröff. Mus. Ferd. 69, p.172, figs 18, 20

Nieuws uit de vereniging - Vie de la Société

Notulen van de 41ste Vergadering van ARABEL gehouden op zaterdag 20 mei 1995 te 14u30 in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel.

Aanwezig: L. Baert, L. Caberg, B. Goethals, G. Goethals, M. Janssen, J. Jacobs, R. Jocqué, J.-P. Maelfait, A. Radermecker, M. Ransy en H. Vanuytven.

Verontschuldigd: M. Alderweireldt, R. Bosmans, J.-F. Hermanns, J. Kekenbosch, R. Kekenbosch en J. Van Keer.

1° Verwelkoming door de Voorzitter.

2° Uiteenzetting door de Heer B. Goethals (met simultane vertaling naar het Frans door echtgenote) over elektronenmikroskopische opnamen van een aantal inheemse spinnesoorten.

Elektronenmikroskopische vergrotingen (tot 5000x voor sommige strukturen) van de ogen, de spintepels, de spindopjes, de cheliceren, de tarsus, de klauwtjes, de boeklongen en de bulbus van *Amaurobius* sp., *Pardosa* sp., *Scotophaeus* sp., *Araneus diadematus* en *Tegenaria atrica* werden geprojecteerd.

Van *Amaurobius* werden tevens het cribellum en het calamistrum getoond. De verschillende types van urticerende haartjes bij *Brachypelma smithi* werden onder de loupe genomen.

De spreker meldde verder dat er in juni/juli van verleden jaar een ware plaag van *Scotophaeus* woedde in de streek van Oudenaarde. Verschillende mensen hadden last van spinnebeten: een rode verdikking vergelijkbaar met een stevige muggebeet die wel gedurende een veertiental dagen een onaangename jeuk veroorzaakte.

3° M. Ransy projecteert vervolgens een hele reeks opnamen van een oude "droge" didactisch opgevatte verzameling van spinnen die omstreeks de beginjaren van 1900 werd samengesteld door Séverin. Léon Becker verzorgde de montage, de determinaties en het schilderen van bijhorende aquarelletjes van hun webben ...

4° R. Jocqué merkt op dat er in de araneologische wereld een enigma bestaat: *Araneus diadematus* is de enige webspin die overdag in het midden van haar web (dus goed zichtbaar voor eventuele predatoren zoals vogels) zit. WAAROM? De andere webspinnen zijn op dat moment verborgen.

5° Varia

- een hoge mi op gitaar trekt *Pholcus* aan (B. Goethals);

- er wordt gewezen op de vertikale en/of horizontale positie van *Tetragnatha* webben (W. Van Campe);

- melding van het bestaan van een workshop "Spinnen in Internet" (Stone & Reiskind, USA) en van een maillist "Arachnology" in Antwerpen (60 leden) (H. Vanuytven);

- melding van het uitkomen van een nieuwe uitgave van de "Roberts" met een nieuwe checklist en enkele nieuwe beschrijvingen van soorten (M. Ransy);

- melding van de vondst van subadulte mannetjes van *Cyclosa oculata* boven water, deze soort werd tot nu toe enkel van droge heide gemeld (M. Janssen);

- een uitwisseling tussen "Pénélope" en de Nieuwsbrief "Arabel" wordt voorgesteld en aanvaard (R. Jocqué).

Procés-verbal de la 41ième Réunion d'ARABEL tenue le samedi 20 mai 1995 à 14.30H. dans les locaux de l'Institut royal des Sciences Naturelles de Belgique, rue Vautier 29, 1040 Bruxelles.

Présents: L. Baert, L. Caberg, B. Goethals, G. Goethals, M. Janssen, J. Jacobs, R. Jocqué, J.-P. Maelfait, A. Radermecker, M. Ransy et H. Vanuytven.

Excusés: M. Alderweireldt, R. Bosmans, J.-F. Hermanns, J. Kekenbosch, R. Kekenbosch et J. Van Keer.

1° Le président souhaite la bienvenue.

2° B. Goethals fait une communication au sujet de photos prises d'espèces d'araignées belges à l'aide d'un microscope électronique.

Des agrandissement, parfois jusqu'à 5000 fois, sont donnés des yeux, des filières, des fusules, des chélicères, du tarse, des griffes, des poumons et du bulbus des espèces comme *Amaurobius* sp., *Pardosa* sp., *Scotophaeus* sp., *Araneus diadematus* et de *Tegenaria atrica*, sont projetés.

Il nous montre des agrandissement du cribellum et du calamistrum d'*Amaurobius* ainsi que les différents types de poils urticants de *Brachypelma smithi*.

L'orateur fait mention d'un vrai fléau de *Scotophaeus* en juin / juillet 94 dans les environs de Oudenaarde. Plusieures personnes se sont trouvées plein de morsures: une enflure rouge comparable à la piqûre d'un gros moustique mais accompagnée d'un gratouillement pendant au moins quinze jours.

3° M. Ransy présente une série de dias qu'il a prise d'une ancienne collection didactique d'araignées à sec élaborée par Séverin début des années 1900. Le montage, les déterminations et les petites aquarelles accompagnantes ont été faites par Léon Becker.

4° R. Jocqué attire l'attention sur une énigme du monde aranéologique: *Araneus diadematus* est la seule araignée fileuse de toile qui reste en plein jour au milieu de sa toile. POURQUOI? Les autres araignées fileuses de toile sont à ce moment dans leur retraite.

5° Varia.

- un mi haut sur guitare attire le pholque (B. Goethals);

- les Tetragnatha ont des toiles verticales et horizontales (W. van Campe);

- il existe un workshop "Araignées et Internet" (Stone et Reiskind, USA) ainsi qu'une "maillist Arachnology" à Anvers (60 membres) (H. Vanuytven);

- une nouvelle édition du "Roberts" existe avec une nouvelle checklist et quelques descriptions d'espèces (M. Ransy);

- des mâles subadultes de *Cyclosa oculata* ont été trouvés suspendus au dessus d'un ruisseau. Cette espèce n'est normallement que citée de bruyères sèches (M. Janssen).

- un échange de publications est proposé entre "Pénélope" et "Arabel", proposition acceptée (R. Jocqué).

Notulen van de 42ste Vergadering van ARABEL gehouden op zaterdag 29 september 1995 te 14u30 in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel.

Aanwezig: M. Alderweireldt, L. Baert, Y. Beeckmans, R. Bosmans, J. Bosselaers, L. Caberg, L. Crêvecoeur, G. Fourré, L. Frenay, M. Janssen, T. Janssens, R. Jocqué, K. Van Keer, J. van Keer, J. Kekenbosch, R. Kekenbosch, H. Vanuytven en L. Scevenels.

Verontschuldigd: J. Jacobs en J.-P. Maelfait.

1° Verwelkoming door de Voorzitter.

2° Sandra Muyldermans geeft een korte uiteenzetting waarin zij de belangrijkste resultaten bespreekt van haar licenciaatsthesis met als titel:

Samenstelling van de spinnenfauna in funktie van de strooisel-eigenschappen van enkele bosbestanden in het Zoniënwoud.

Tijdens deze verkennende studie, uitgevoerd in het Zoniënwoud, werd getracht bepaalde karakteristieken van de strooisellaag in verband te brengen met de samenstelling van de spinnenfauna. Er werd daarbij voornamelijk gekeken naar de verschillen tussen een mull en een mor. De studie is gebaseerd op staalnamen (bodemvallen en kwadraten) genomen door H. Segers (1985-1988) en door mezelf (bodemvallen, 1995).

Studies die in het verleden zijn uitgevoerd hebben reeds uitgewezen dat onder andere het humustype, maar ook de strooiseldikte en de complexiteit van het strooisel een belangrijke invloed uitoefenen op de samenstelling van de spinnenfauna. We hebben echter opgemerkt dat er nooit enige aandacht is besteed aan het mogelijk belang van de stabiliteit van het strooisel. Nochtans verwachten we dat de stabiliteit een belangrijke rol moet spelen aangezien het grootste deel van de bodembewonende spinnen in het Zoniënwoud webspinnen zijn. Eén van de voornaamste doelstellingen van dit onderzoek was dan ook nagaan of deze stabiliteit kan gemeten worden.

Verder hebben we ook getracht een verband te zoeken tussen de hoeveelheid beschikbare ruimte in het strooisel (bepaald door de samendrukbaarheid te meten) en de samenstelling van de spinnenfauna.

Tot slot werd er ook aandacht besteed aan het reproduktiesucces van de belangrijkste soort in het Zoniënwoud, nl. *Coelotes terrestris*.

De samendrukbaarheid werd gemeten met een gewicht (10kg) dat op een plaatje wordt gelegd (∅ 17 cm). De afstand tussen de oorspronkelijke positie van het plaatje en tussen zijn positie na verzwaring met het gewicht wordt beschouwd als de samendrukbaarheid van het strooisel. De stabiliteit werd gemeten met een toestel om dode bladeren te verzamelen: de bladeren die gedurend 20 sec. werden opgevangen in een net van 0.25m2 op een afstand van 2 m werden gemeten (volume) en gewogen. Tenslotte werd de afmeting van 240 strooiselfragmenten bepaald.

Uit deze studie kunnen we besluiten dat de grootte van de ruimten in het strooisel een belangrijke invloed uitoefent op de grootte- frekwentiedistributie van de spinnen en bijgevolg dus ook op de soortensamenstelling. Hoe kleiner de ruimten in het strooisel, hoe meer kleine spinnen er aanwezig zijn.

Verder blijkt dat de stabiliteit van het strooisel zeer sterk kan variëren. De aanwezige vegetatie speelt daarin een rol, maar ook de struktuur van het strooisel zelf.

Uit de studie van de reproduktie bij *Coelotes terrestris* blijkt dat er een positieve correlatie bestaat tussen de eiproduktie en de grootte van het wijfje en tussen de eiproduktie en het gewicht van het wijfje.

3° Léon Baert projekteert de 28 minuten durende video-film "K.B.I.N. Galápagosexpeditie 1991", een realisatie van L. Baert, J. Boonefaes (cameraman), K. Desender en J.-P. Maelfait.

De film geeft het relaas weer van de recente expeditie van bovenvermelde personen naar de eilandengroep in 1991. Deze wetenschappelijke zending kaderde in het uitgebreid onderzoek naar de bio-diversiteit, ecologie, evolutie en soortvorming op de verschillende eilanden van de Galápagos archipel en naar de relaties tussen de gevonden fauna en de fauna van die gebieden op het vasteland waar de Galápagosfauna mogelijk van afstamt.

4° De voorzitter geeft een bondig verslag van het Dertiende Internationaal congres voor Arachnologie die gehouden werd te Genève (Zwitserland) van 4 t/m 9 september 1995. Enkele opmerkelijke voordrachten worden bondig samengevat.

5° Varia

- *Zodarion italicum* werd in het Station van Mechelen aangetroffen. Dit bevestigt de waarnemingen van R. Kekenbosch en J.-M. Couvreur dat Zodarion's zich goed voelen langsheen spoorwegen. (J. Van Keer)

- *Talavera aperta* mannetje gevonden in een steengroeve te Namen in de maand mei. Gekend van Tsjecho-Slowakije. (H. Vanuytven)

- M. Janssen heeft op steenkool terrils niet alleen *Haplodrassus aeneus* en *Agroecina striata* gevonden maar eveneens een nieuwe *Haplodrassus* voor de wetenschap die ook in Algerije blijkt voor te komen. Dit is uit een revisie van de Noordafrikaanse vertegenwoordigers van het genus *Haplodrassus* gebleken. (R. Bosmans)

- Wie geïnteresseerd is in een kopie van KASTON's werk "Spiders of Connecticut" (400 gecopieerde bladzijden), kan deze bekomen bij Jan Bosselaers in ruil voor andere werken of kopies handelend over spinnen van Zuid-Europa.

- Een uitgetikte lijst van de werken behorend tot de bibliotheek van Arabel bestaat en is verkrijgbaar. Er wordt overwogen dit in een addendum van de Nieuwsbrief op te nemen. (R. Kekenbosch)

- Er wordt eveneens gedacht aan het opstellen van een index van de tien jaargangen van de Nieuwsbrief, dit voor haar tienjarig bestaan. (R. Jocqué)

- Een compilatie van de figuren van soorten in België voorkomend doch niet opgenomen in "The spiders of Great Britain and Ireland" van Roberts (1985, 1987) werd door A. Van de Walle, Hoofdtechnikus aan het KBIN, onder impuls van L. Baert, samengesteld en ter beschikking gesteld van geïnteresseerden.(L. Baert)

Materiaal, interessant om te bekijken, te ruilen, mag steeds meegebracht worden tijdens werkvergaderingen. Bino's staan meestal ter beschikking.

De mandaten van de leden van het huidig Bureau lopen af eind dit jaar (1995).
Kandidaten die zich geroepen voelen bepaalde taken van het huidig Bureau op zich te nemen moeten dit uiterlijk op 31 december 1995 aan het Secretariaat kenbaar maken. Verkiezingen zullen plaatshebben tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering eind januari 1996.

Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. (1995), 10 (2): 48

Procés-verbal de la 42ième Réunion d'ARABEL tenue le samedi 29 septembre 1995 à 14.30H. dans les locaux de l'Institut royal des Sciences Naturelles de Belgique, rue Vautier 29, 1040 Bruxelles.

Présents: M. Alderweireldt, L. Baert, Y. Beeckmans, R. Bosmans, J. Bosselaers, L. Caberg, L. Crevecoeur, G. Fourré, L. Frenay, M. Janssen, T. Janssens, R. Jocqué, K. Van Keer, J. van Keer, J. Kekenbosch, R. Kekenbosch, H. Vanuytven et L. Scevenels.

Excusés: J. Jacobs et J.-P. Maelfait.

1° Le président souhaite la bienvenue.

2° Sandra Muyldermans donne un court aperçu des principaux résultats de sa thèse de Licence intitulée:

Composition de la faune aranéologique en fonction des caractères de la litière en forêt de Soignes

Cette étude préliminaire avait pour but de déceler le rapport entre les caractéristiques de la couche de la litière et la composition de sa faune aranéologique. L'étude fut basée sur un échantillonnage dans quatre stations de la forêt de Soignes, avec attention spéciale pour les différences entre les types "mor" et "mull". L'échantillonnage (aux pièges de Barber et aux quadrats) fut exécutée par H. Segers (1985-1988) et par moi-même (pièges de Barber en 1995).

Les études exécutées dans le passé ont déjà démontré que le type d'humus, l'épaisseur ainsi que la complexité de la couche de litière, ont une influence prépondérante sur la composition de la faune des araignées vivant au niveau du sol.

Nous avons remarqué que la stabilité de la litière n'a jamais été prise en considération à cet égard. Il nous a pourtant paru que ce facteur devrait jouer un rôle important puisque la plupart des araignées vivant à ce niveau sont des araignées à toile. Un des objectifs était dès lors d'essayer de tester de quelle manière on pourrait quantifier la stabilité de la litière.

Nous avons également essayé de trouver le rapport entre la quantité d'espace dans la litière et la composition de la faune aranéologique en mesurant le taux de compressibilité.
Finalement nous avons étudié le succès de reproduction de l'espèce la plus importante de la forêt de Soignes, à savoir *Coelotes terrestris*.

La compressibilité a été mesurée à l'aide d'un poids (10 kg) posé sur une plaque (∅ 17 cm). La distance entre la position initiale de la plaque et après affaissement sous le poids est considérée comme la compressibilité. La stabilité fut mesurée à l'aide d'une machine pour accumuler les feuilles mortes: les feuilles reprises en 20 sec. dans un filet avec une ouverture de $0.25m^2$ à 2m de la machine ont été mesurés (volume) et pesées. Finalement la taille de 240 fragments de litière a été mesurée.

Les résultats nous laissent conclure que les tailles des espaces dans la litière influencent la distribution des fréquences des tailles des araignées et de ce fait également la composition faunistique. Plus les espaces sont petites plus la faune est dominée par les petites espèces d'araignées.

Il s'avère que la stabilité de la litière peut largement varier. Elle dépend surtout de la présence de végétation mais également de la structure de la litière, plus spécialement la taille des éléments et leur degré de décomposition.

L'étude de la reproduction chez *Coelotes terrestris* nous a montré l'existence d'une corrélation positive entre le nombre d'oeufs par ponte et la taille ou le poids de la femelle.

3° Léon Baert projète la video "K.B.I.N. Galápagosexpeditie 1991", une réalisation de L. Baert, J. Boonefaes (cameraman), K. Desender et J.-P. Maelfait.

Le but du film est de montrer le travail de terrain effectué par les membres de l'expédition, cités ci-dessus. Les activités se situent en 1991. Cette mission cadrait dans l'étude globale, débutée en 1982, de la biodiversité, de l'écologie, l'évolution et la spéciation d'arthropodes sur les différentes îles de l'archipel, ainsi qu'une analyse de la relation qui existe entre la faune des Galápagos et le continent américain.

4° Le président, R. Jocqué, donne un court rapport au sujet du Treizième Congrès International d'Arachnologie qui s'est tenu, cette année, dans la ville de Genève (Suisse) du 4 au 9 septembre.
Un résumé de quelques communications intéressantes sont données.

5° Varia

- *Zodarion italicum* a été trouvé dans la gare de Malines. Ceci confirme les observations de R. Kekenbosch et de J.-M. Couvreur que les *Zodarion* se sentent bien le long des chemins de fer. (J. Van Keer)

- Un mâle de *Talavera aperta* a été trouvé dans une carrière à Namur au mois de mai. Cette espèce est connue de Tchécoslovaquie. (H. Vanuytven)

- Marc Janssen n'a pas seulement trouvé *Haplodrassus aeneus* et *Agroecina striata* sur les terrils de charbon, mais également un *Haplodrassus* nouveau pour la Science. Cette espèce se rencontre également en Algérie. Ceci est apparu lors d'une revision des représentants du genre *Haplodrassus* en Afrique du Nord. (R. Bosmans)

- La personne intéressée dans une copie de l'ouvrage de KASTON: Spiders of Connecticut" (400 pages photocopiées), peut obtenir celle-ci auprès de Jan Bosselaers, en échange d'autres travaux traitant d'araignées du sud de l'Europe. (J. Bosselaers)

- La liste des ouvrages appartenant à la bibliothèque d'ARABEL est terminée. Il est envisagé de la publier sous forme d'addendum à la Feuille de Contact d'ARABEL (R. Kekenbosch)

- Il est également envisagé de rédiger, pour les dix années d'existence de la Feuille de Contact, un index des dix années parues. (R. Jocqué)

- Une compilation des dessins des espèces existantes en Belgique, mais non citées dans "The spiders of Great Britain and Ireland" de ROBERTS (1985, 1987) à été faite par A. Van de Walle, Chef-technicien à l'Institut, sous l'instigation de L. Baert. Cette compilation est disponible pour les membres. (L. Baert)

Tout matériel, intéressant à regarder, à échanger, peut à tout temps être apporté lors des réunions de travail. Des binoculaires sont normalement à la disposition.

Les mandats des membres actuels du Bureau expirent fin de cette année 1995.
Les personnes désireuses de prendre en charge une des tâches du Bureau, doivent introduire leur candidature au Sécrétariat avant le 31 décembre 1995. Les élections auront lieu lors de l'Assemblée Générale tenue fin janvier 1996.